

Barns rätt till kultur – Subventionssystem för kultur för barn och unga i Värmland

Värmlandsrådet 2023-06-16

Marian Söderholm, kulturstrateg barn & unga
marian.soderholm@regionvarmland.se

Bakgrund

På uppdrag av Kultur- och bildningsnämnden pågår ett arbete att förankra ett förslag till subventionssystem, med målet att **öka jämlikheten och stärka barns och ungas rätt till kultur.**

Kultur- och bildningsforum har diskuterat ärendet vid två tillfällen och vi har fått mycket bra feedback och inspel.

Tack för att vi fick komma hit idag!

Uppdrag & syfte

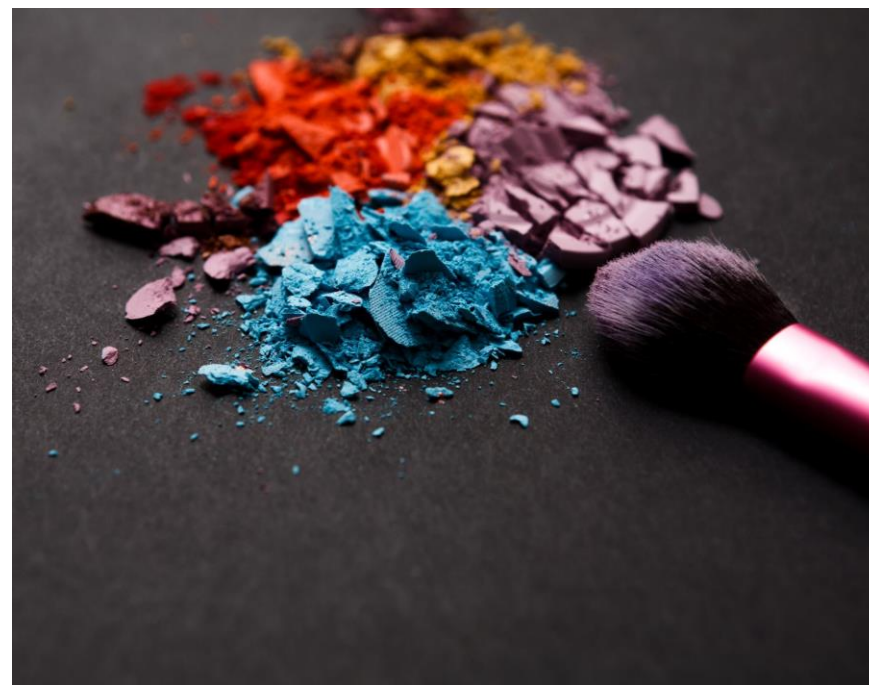
- Syftet är att uppfylla artikel 31 i FN:s konvention om barnets rättigheter, nämligen **rätten att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet** samt tillhandahållandet av **lämpliga och lika möjligheter till kulturell och konstnärlig verksamhet**.
- Uppdraget är också att öka likvärdigheten. Rätten till kultur gäller **alla barn** oavsett bostadsort, skola, funktion, språk, socioekonomisk bakgrund eller kön.

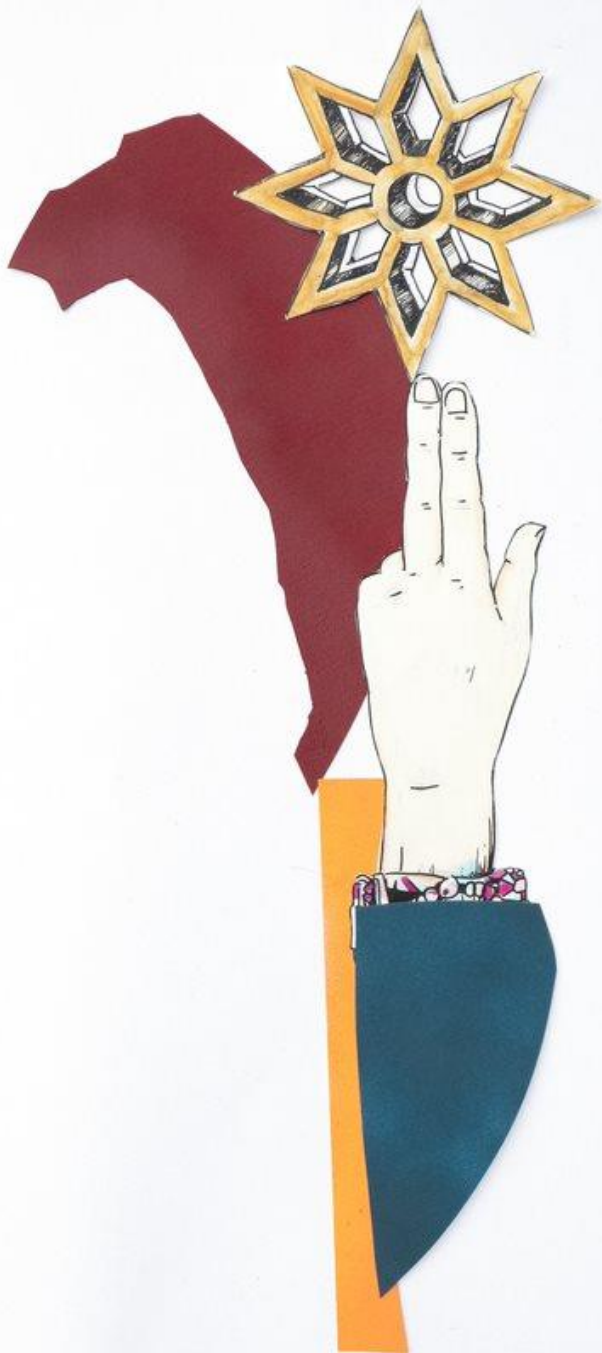
- Att utforma ett förslag på subventions-/stödsystem för kultur i skolan och på fritiden som ökar **jämlig tillgång till konst och kultur** för alla barn i Värmland, 0-19 år (inkl gymnasiet).
- Förslaget utgår ifrån långsiktighet och flexibilitet samt bygger en **starkare infrastruktur** för kultur för barn och unga i Värmland
- Förslaget är utformat i samarbete med berörda parter inom både kultur, skola och kommun samt efter en prövning av barnets bästa så att det landar rätt och anpassas efter **Värmlands förutsättningar**
- Idag är tillgången till kultur för barn och unga **ojämlig - och skillnaderna ökar** över tid (Myndigheten för kulturanalys).

Varför är det viktigt med kultur för barn och unga?

- LGR22: *Eleverna ska få uppleva olika uttryck för kunskaper. De ska få pröva och utveckla olika uttrycksformer och uppleva känslor och stämningar.*
- Rätten till kultur, lek, vila och en meningsfull fritid är avgörande för barns och ungas utveckling, välmående, sociala samspel och förståelse av omvärlden.

Värmlands kulturplan 2022-2025

Region Värmland ska:

- stärka **barn och ungas möjligheter** att uppleva och skapa kultur
- i dialog med kommunerna verka för att stärka möjligheterna för barn och unga att ta del av **kultur i förskola och skola**, och att **ta sig till olika kulturbesöksmål och arrangemang**

Illustration: Jonas Liveröd

Nationellt kulturpolitiskt mål - Delaktighetsmålet

Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet.
För att uppnå målet ska kulturpolitiken särskilt
uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

Värmlandsstrategin 2040

Utveckla attraktiva
platser

Attraktiva livsmiljöer

Barns och ungas
möjlighet till delaktighet i
idrotts- och kulturutbud

Jämlik tillgänglighet för
idrotts- och kulturutbud

Illustration: Jonas Liveröd

Omvärldsanalys - nuläge

- **Barnkonventionen** är lag i Sverige sedan 2020
- **Majoriteten av Sveriges regioner** har subventions-/stödsystem som fungerar väl och som vi tagit inspiration av
- **Kulturgarantier** finns i vissa kommuner + Skapande skola (statligt bidrag) men likvärdigheten saknas gällande alla barns rätt till kultur
- **Resesubventioner** är mycket uppskattade men större grepp behövs

Hur fungerar det? Mål inom 3 år - förslag

Stöd från Region Värmland	Kommunens egen insats
50% ekonomisk subvention för arvoden/gager/biljetter och resor till professionella kulturupplevelser. Öronmärkt summa per barn och år.	50% egen ekonomisk insats (ej Skapande skola-medel)
Extra omkostnadsstöd till grupper med större behov	Politiskt antagen plan/strategi för barns & ungas kultur (kan ingå i befintliga planer)
Regional samordnare – nätverk, kunskap, processtöd, administration, omvärldsbevakning, stöd till lärare	Kommunal samordnare – administration, intern samordning, kontaktperson
Utbud – Kulturpoolen, Utbudsdagar, regionala kulturinstitutioner m.m.	Rapportering inkl. statistik. Ej ansökan!

Kartläggning våren 2023

- Alla kommuners budget till barns & ungas kultur:
 - Skolförvaltning
 - Kulturförvaltning
- Förslaget ska vara i paritet med kommuners förutsättningar
- Dubblerar det som finns

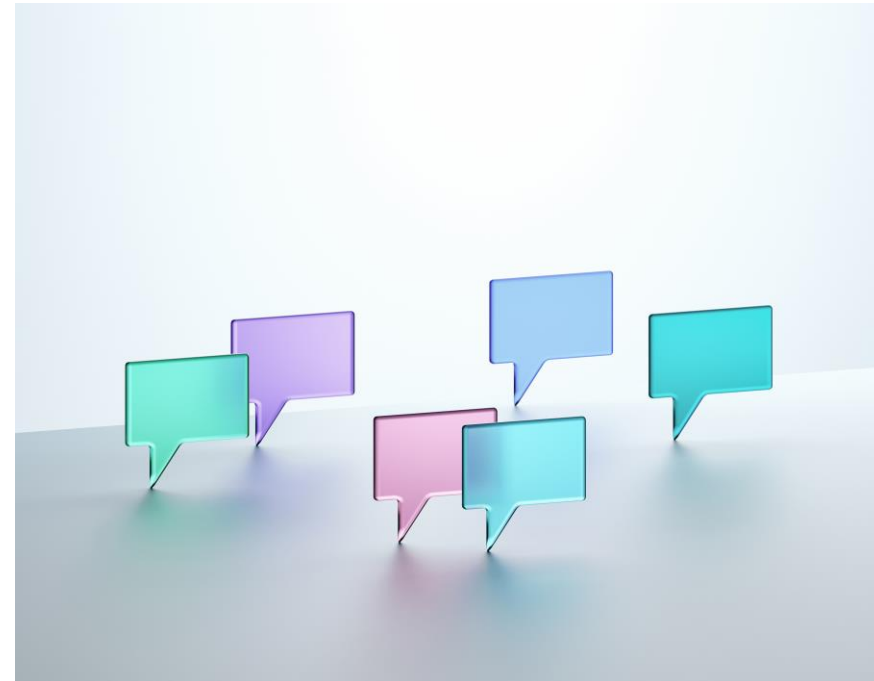

Flernivåsamverkan främjar barnets bästa

- Stöd från tre nivåer **förmerar** och **utjämnar** tillgången till kultur:
 - Kommun
 - Region
 - Stat
- Regionens stöd kan täcka de avgörande resekostnaderna
- Regionens stöd kan även gå till kultur på fritiden, i förskola och gymnasieskola

Vilka har deltagit i processen?

- Referensgrupp - skola, kulturverksamheter, intresseorganisationer och kulturförvaltning
- Skolchefsnätverket
- Kulturchefsnätverket
- Kommunala kultursamordnare
- Kultur- och bildningsnämnden
- Värmlandsrådets kultur- och bildningsforum
- Kulturavdelningen
- Barn & unga

Sidovinster

- **Stärkt barnrättsarbete** på kulturområdet
- **Samverkan** mellan kommuner gällande t.ex. turnéläggning
- **Stärkta relationer** mellan kommuner och region
- **Arbetsstillfällen** för värmländska kulturskapare
- **Effektivare** användning av skattemedel från tre nivåer
- **Förutsägbarhet** i systemet – för kommunens & skolans planering

Nästa steg

- Införandeperiod 3 år
- Löpande utvärdering
- Långsiktighet, ej projekt
- Kommunikationsinsatser & dialog
- Utveckling av ungas delaktighet
- Gemensamt arbete med implementering!